

Praha 2. února 2023

Č. j.: MZDR 3461/2023-3/PRO

MZDRX01N4XTE

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „ministerstvo“) jako příslušný správní orgán ve smyslu § 89 odst. 1 ve spojení s § 178 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „správní řád“), a v souladu s § 16 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „informační zákon“), rozhodlo v řízení o odvolání vedeném podle správního řádu

takto:

Rozhodnutí Státního zdravotního ústavu (dále také jen „povinný subjekt“ nebo „SZÚ“) ze dne 16. prosince 2022, č. j. SZU/16727/2022, kterým byla odmítnuta žádost **MVDr. Evy Mertlíkové, nar. bytem**

(dále také jen „žadatelka“), podaná dne 7. prosince 2022, podle informačního zákona, **se k odvolání žadatelky podanému dne 19. prosince 2022, podle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu**

ruší a věc se vrací povinnému subjektu k novému projednání.

Odůvodnění:

I.

Dne 7. prosince 2022 žadatelka požádala SZÚ o poskytnutí následujících informací:

Ministerstvo zdravotnictví na svých webových stránkách uvádí řadu tvrzení o dětské obrně, ke kterým však nejsou uvedeny odkazy na vědecké práce, které by tato tvrzení prokazovaly.

1) Uvedte, prosím, vědeckou práci, včetně konkrétních citací z ní, která pomocí vědecké metody jednoznačně prokázala, že původcem dětské obrny je poliovirus.

2) Uvedte vědeckou práci, včetně konkrétních citací z ní, která pomocí vědecké metody jednoznačně prokázala existenci a patogenitu polioviru.

3) Uvedte vědeckou práci, včetně konkrétních citací z ní, která pomocí vědecké metody jednoznačně prokázala, že dětská obrna je vysoce nakažlivé virové onemocnění, které se z člověka na člověka přenáší fekálně-orální nebo orálně-orální cestou.

Povinný subjekt žádost vyřídil rozhodnutím o odmítnutí žádosti ze dne 16. prosince 2022, č.j. SZU/16727/2022, které bylo doručeno žadatelce téhož dne, tj. dne 16. prosince 2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Odvoláním ze dne 18. prosince 2022 žadatelka napadla rozhodnutí o odmítnutí žádosti (dále jen „odvolání“).

Odvolání bylo podáno řádně a včas.

Žadatelka ve svém odvolání namítá následující:

SZÚ v odůvodnění rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informaci uvedl § 2, odst. 3 informačního zákona, který zcela účelově zkrátil a upravil podle své potřeby jen proto, aby vyhovoval potřebám a argumentaci SZÚ a ten nemusel žádosti o informaci řádně vyhovět. Z celého znění § 2, odst. 3 informačního zákona není nikde zřejmý jediný důvod, na základě kterého by SZÚ mohl tuto žádost odmítnout.

SZÚ tedy neuvedl žádné řádné odůvodnění, na základě kterého žádost o informace odmítl. Navíc se tím dopustil odborně a eticky velmi pochybného jednání.

Žadatelka SZÚ o rešerši nežádala. Požadovala pouze uvedení vědeckých prací, včetně konkrétních citací z nich, které pomocí vědecké metody jednoznačně prokázaly existenci, patogenitu a přenos polioviru, jakožto údajného původce dětské obrny, a tím tedy aby SZÚ vědecky podložil tvrzení o polioviru a dětské obrně uvedené na webových stránkách SZÚ, případně Ministerstva zdravotnictví, jehož odborným poradním orgánem SZÚ podle zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, je.

SZÚ za účelem zodpovězení jednoduchých a jasných dotazů žadatelky zcela jistě nemusí vypracovávat rešerše. Stačí, aby SZÚ uvedl pouze vědecké práce a konkrétní citace z nich, ze kterých by bylo zřejmé zodpovězení dotazů. Uvedení konkrétních citací žadatelka uvedla z toho důvodu, aby SZÚ např. nezaslal jen obecné a důkazně bezcenné dokumenty, ve kterých by požadované vědecké důkazy uvedeny nebyly.

Dále žadatelka uvádí, že pod SZÚ spadá Národní referenční laboratoř pro enteroviry, takže SZÚ by měl mít dostatek odborníků, pro které by zodpovězení tak základních a zásadních otázek ohledně existence, patogenity a přenosu polioviru zajisté neměl být sebemenší problém.

II.

Ministerstvo, jako odvolací orgán, primárně zkoumalo, zda napadené rozhodnutí splňuje požadavky vyplývající z § 89 odst. 2 správního řádu ve spojení s § 20 odst. 4 písm. b) informačního zákona.

Odvolací orgán na rozdíl od přezkoumávání správnosti napadeného rozhodnutí, kdy se řídí rozsahem daným námitkami odvolatele, zkoumá soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy v celém rozsahu bez ohledu na skutečnost, zda byla nezákonnost rozhodnutí žadateli (resp. odvolateli) namítána či nikoliv.

Ministerstvo v této souvislosti konstatuje, že se povinný subjekt dopustil pochybení, které způsobilo nezákonnost napadeného rozhodnutí. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné. Ministerstvo se touto vadou blíže zabývá v čl. III. tohoto rozhodnutí, na který tímto odkazuje.

III.

V napadeném rozhodnutí povinný subjekt uvádí, že „dle § 2 odst. 3 informačního zákona se zákon nevztahuje na poskytování informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování. Provádění rešerší je upraveno v § 4 odst. 3 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „knihovní zákon“). Požadavek na rešerše je tedy nutno vznášet dle výše uvedeného zákonného ustanovení.“

V posuzované věci však povinný subjekt zůstal v rovině tvrzení, že se na poskytování informací vztahuje zvláštní zákon, konkrétně knihovní zákon, což nijak blíže neodůvodnil. Povinným subjektem zvolené ustanovení totiž stanoví následující: *Zákon se nevztahuje na poskytování informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích, informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.* Jak žadatelka uvádí, ačkoliv poznámky pod čarou nemají normativní význam, zákonodárce příkladem uvádí zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, nebo zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), resp. jeho předchůdce zákon č. 344/1992 Sb. Nejedná se o vyčerpávající odkazy, zvláštním zákonem může být i zákon nebo část zákona (ustanovení - § 38 správního řádu týkající se fyzického nahlížení do správního spisu) odlišný, ovšem vždy by se mělo jednat o komplexnější úpravu poskytování informací, tj. zvláštní zákon by měl upravovat, jak stanoví § 2 odst. 3 informačního zákona, poskytování informací, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací. O tom, zda knihovní zákon dostojí těmto kritériím, se však povinný subjekt nijak nezmiňuje, pouze odkazuje na úpravu provádění rešerší jakožto služby provozovatele knihovny.

Pokud by povinný subjekt musel informaci vytvářet (ve smyslu zpracování odpovědí, zformulování zdůvodnění vědeckých závěrů s odkazy na vědecké práce, studie apod.), upozorňuje ministerstvo na § 2 odst. 4 informačního zákona, podle něhož se **povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory**, budoucí rozhodnutí a **vytváření nových informací**. Za názor či vytváření nových informací lze chápat nepochybně i zpracování odborného názoru na určitou vědeckou problematiku, byť by se týkala v obecné rovině působnosti povinného subjektu. Lze to přirovnat ke zpracování právní analýzy zákona, který spadá do gesce např. Ministerstva zdravotnictví, neboť v takovém případě se problematika (výklad medicínského zákona) nepochybně týká působnosti daného povinného subjektu, ale objektivně (zatím) neexistuje a povinný subjekt (např. ministerstvo) by takovou analýzu muselo zpracovat. To je ovšem v rozporu s účelem zákona o poskytování informací a povinný subjekt není povinen právní analýzy nebo jiné odborné texty na žádost podanou podle informačního zákona zpracovávat. Jiná by byla situace, kdy by žadatel označil dostatečně konkrétním způsobem již existující právní nebo jinou analýzu, stanovisko, metodiku, informaci apod.

Podle § 3 odst. 3 informačního zákona platí, že informací se pro účely informačního zákona rozumí jakýkoliv **zaznamenaný** obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.

Lze tedy souhlasit s žadatelkou, že v napadeném rozhodnutí absentují dostatečné úvahy (řádné odůvodnění), proč povinný subjekt požadované informace odmítl poskytnout.

Ministerstvo k nepřekoumatelnosti odůvodnění napadeného rozhodnutí odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. května 2010, sp. zn.: 8 As 60/2009-73, kde uvádí „*Nejvyšší správní soud především připomíná, že **překoumatelnost správních rozhodnutí má vztah k ochraně principů demokratického právního státu.** V usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006 - 74, č. 1566/2008 Sb. NSS Nejvyšší správní soud konstatoval, že „(p)odle čl. 1 odst. 1 Ústavy je Česká republika právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana. Součástí pojmu právního státu v jeho soudobém chápání je vyloučení libovůle při výkonu veřejné moci. K tomu slouží při rozhodování o právech a povinnostech, děje-li se tak vydáváním formalizovaných individuálních aktů aplikace práva zákonem stanoveným procesním postupem, tedy i u rozhodnutí vydávaných v daňovém řízení, zpravidla odůvodnění takových aktů. **Smyslem a účelem odůvodnění je především ozřejmit, proč správní orgán rozhodl, jak rozhodl, neboť jen tak lze ověřit, že důvody rozhodnutí jsou v souladu s právem a nejsou založeny na libovůli (srov. v tomto ohledu judikaturu Ústavního soudu, např. jeho nálezy ze dne 6. 3. 1997, sp. zn. III. ÚS 271/96, publikovaný pod č. 24/1997 Sb. ÚS, viz též www.usoud.cz). **Obsah odůvodnění proto musí být takový, aby uvedený účel, tedy zajištění překoumatelnosti rozhodnutí, byl naplněn.** Tak tomu je, jsou-li z odůvodnění patrné důvody rozhodnutí v kontextu všeho podstatného, co předcházelo jeho vydání a mělo vliv na jeho obsah. Paušálně definovat požadovaný „minimální“ rozsah odůvodnění, aby bylo v konkrétním případě ještě překoumatelné, dost dobře nelze, neboť toto je vždy kontextuální a individuální kategorií – zrcadlí se v něm zejména průběh předchozího řízení, především procesní aktivita stran a prováděné dokazování, povaha skutkových a právních otázek, které byly v řízení řešeny, a v rozhodnutí, jímž bylo jiné rozhodnutí přezkoumáváno, i povaha a rozsah přezkoumané činnosti orgánu, který ve věci rozhodoval, jak vyplývá z konkrétní procesní úpravy.“***

Námítka nepřekoumatelnosti (absence řádného odůvodnění) a námitka týkající se omezené citace § 2 odst. 3 informačního zákona, které vnesla žadatelka, jsou proto důvodné. Ostatní námítky žadatelky lze s ohledem na zásadu subsidiarity hmotně právního přezkumu k přezkumu procesněprávnímu označit za předčasné, resp. je vezme v potaz povinný subjekt při dalším postupu. Námítky žadatelky totiž směřují do zdůvodnění, proč není třeba provádět rešerše. V této souvislosti si však nelze nepovšimnout, že sama žadatelka v odvolání uvádí, že jí jde o zodpovězení dotazů, resp. že povinný subjekt by měl mít dostatek odborníků, pro které by zodpovězení dotazů žadatelky zajisté neměl být problém. Žadatelka uvádí, že jí jde o uvedení vědeckých prací a konkrétních citací z nich, ze kterých by bylo zřejmé zodpovězení dotazů.

Na základě výše uvedeného bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí. Podle § 90 odst. 1 písm. b), věta za středníkem, správního řádu je orgán (zde povinný subjekt), který napadené rozhodnutí vydal, v dalším řízení (postupu) vázán právním názorem odvolacího orgánu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí se nelze podle ustanovení § 91 odst. 1 správního řádu dále odvolat.

Mgr. Denisa Kopková
zástupce ředitele odboru právního
podepsáno elektronicky